

Člani sindikalnega predsedstva so razpravljali o polletnem poslovnem poročilu

Na 18. seji sindikalnega predsedstva so člani razpravljali o polletnem poslovnem poročilu. Vsega o tem ne bi bilo več kot za kratko vest ali informacijo o razmeroma aktivnem sedanjem sindikalnem predsedstvu in morda je ne bi niti zapisali, če razprava ne bi bila takšna, kot je bila. Poročilo je podala in razložila poslovanje v I. polletju tov. Iva Podpeskar in to na način, ki si ga lahko le želimo (npr. na delavskem svetu): natančno, enostavno in konkretno. Temu primerna je bila tudi razprava. Najpomembnejša ugotovitev članov predsedstva pa je bila, da je bilo poslovno poročilo prehitro v razpravi na DS podjetja, da večina delavcev po enotah o tem nima pojma in da delavski sveti delovnih enot o tem niso razpravljali. Res, dolžnost informativne službe je, da posreduje članom kolektiva informacije o poslovanju podjetja, toda ali je to dovolj? so se spraševali na predsedstvu. Mar ne bi bilo bolje, če bi vsaj DS DE razpravljali o poročilu, dali nanj svoje pripombe, predvsem pa bi lahko rekli, kakšen je bil pri uspehu ali neuspehu njihov delež, kaj bi še lahko naredil ter kje so pomanjkljivosti.

Na koncu pa še to: ali bodo družbeno-politične organizacije razpravljale o proizvodnih organizacijskih ter kadrovskih problemih ali bodo to opravili organi upravljanja. Mar je potrebno, da sindikat reče svoje npr. o slabih zmesih za zračnice ali o problemih proizvodnje klinastih jermenov.

Govorimo o uveljavljanju samoupravljanja, o neposrednem odločanju, o pravicah vseh članov kolektiva in o tem, da lahko vsakdo pove svoje mnenje in posreduje predloge. Toda — kako? Naj posebej vprašamo vsakega člana kolektiva (1830) za njegovo mnenje ali organiziramo (nekdanje) masovne sestanke?

Naslednja ugotovitev sindikalnega predsedstva: še vedno se pojavljajo primeri slabih odnosov med službami. To povzroča težave v proizvodnih delovnih enotah. Čeprav je 14. seja delavskega sveta podjetja postavila rešitev tega problema v ospredje, so primeri nesoglasja prepogosti, posebno še, ker delo in uspehi niso znani širšemu kolektivu.

Člani predsedstva pa so tudi poudarili, da sindikalne podružnice v kolektivu ne delajo zadovoljivo, da ni pričakovanih rezultatov. Ena od prvenstvenih nalog sindikalnega predsedstva v prihodnje: aktivirati sindikalne odbore po delovnih enotah, da bodo le-ti skupno z DS DE ali zbori delavcev večkrat razpravljali o problemih svoje enote ter občasno o poslovanju podjetja.

Na 18. seji sindikalnega predsedstva so člani razpravljali o polletnem poslovnem poročilu. Vsega o tem ne bi bilo več kot za kratko vest ali informacijo o razmeroma aktivnem sedanjem sindikalnem predsedstvu in morda je ne bi niti zapisali, če razprava ne bi bila takšna, kot je bila. Poročilo je podala in razložila poslovanje v I. polletju tov. Iva Podpeskar in to na način, ki si ga lahko le želimo (npr. na delavskem svetu): natančno, enostavno in konkretno. Temu primerna je bila tudi razprava. Najpomembnejša ugotovitev članov predsedstva pa je bila, da je bilo poslovno poročilo prehitro v razpravi na DS podjetja, da večina delavcev po enotah o tem nima pojma in da delavski sveti delovnih enot o tem niso razpravljali. Res, dolžnost informativne službe je, da posreduje članom kolektiva informacije o poslovanju podjetja, toda ali je to dovolj? so se spraševali na predsedstvu. Mar ne bi bilo bolje, če bi vsaj DS DE razpravljali o poročilu, dali nanj svoje pripombe, predvsem pa bi lahko rekli, kakšen je bil pri uspehu ali neuspehu njihov delež, kaj bi še lahko naredil ter kje so pomanjkljivosti.

Na koncu pa še to: ali bodo družbeno-politične organizacije razpravljale o proizvodnih organizacijskih ter kadrovskih problemih ali bodo to opravili organi upravljanja. Mar je potrebno, da sindikat reče svoje npr. o slabih zmesih za zračnice ali o problemih proizvodnje klinastih jermenov.

Govorimo o uveljavljanju samoupravljanja, o neposrednem odločanju, o pravicah vseh članov kolektiva in o tem, da lahko vsakdo pove svoje mnenje in posreduje predloge. Toda — kako? Naj posebej vprašamo vsakega člana kolektiva (1830) za njegovo mnenje ali organiziramo (nekdanje) masovne sestanke?

Naslednja ugotovitev sindikalnega predsedstva: še vedno se pojavljajo primeri slabih odnosov med službami. To povzroča težave v proizvodnih delovnih enotah. Čeprav je 14. seja delavskega sveta podjetja postavila rešitev tega problema v ospredje, so primeri nesoglasja prepogosti, posebno še, ker delo in uspehi niso znani širšemu kolektivu.

Člani predsedstva pa so tudi poudarili, da sindikalne podružnice v kolektivu ne delajo zadovoljivo, da ni pričakovanih rezultatov. Ena od prvenstvenih nalog sindikalnega predsedstva v prihodnje: aktivirati sindikalne odbore po delovnih enotah, da bodo le-ti skupno z DS DE ali zbori delavcev večkrat razpravljali o problemih svoje enote ter občasno o poslovanju podjetja.

Na koncu pa še to: ali bodo družbeno-politične organizacije razpravljale o proizvodnih organizacijskih ter kadrovskih problemih ali bodo to opravili organi upravljanja. Mar je potrebno, da sindikat reče svoje npr. o slabih zmesih za zračnice ali o problemih proizvodnje klinastih jermenov.

Govorimo o uveljavljanju samoupravljanja, o neposrednem odločanju, o pravicah vseh članov kolektiva in o tem, da lahko vsakdo pove svoje mnenje in posreduje predloge. Toda — kako? Naj posebej vprašamo vsakega člana kolektiva (1830) za njegovo mnenje ali organiziramo (nekdanje) masovne sestanke?

Naslednja ugotovitev sindikalnega predsedstva: še vedno se pojavljajo primeri slabih odnosov med službami. To povzroča težave v proizvodnih delovnih enotah. Čeprav je 14. seja delavskega sveta podjetja postavila rešitev tega problema v ospredje, so primeri nesoglasja prepogosti, posebno še, ker delo in uspehi niso znani širšemu kolektivu.

Člani predsedstva pa so tudi poudarili, da sindikalne podružnice v kolektivu ne delajo zadovoljivo, da ni pričakovanih rezultatov. Ena od prvenstvenih nalog sindikalnega predsedstva v prihodnje: aktivirati sindikalne odbore po delovnih enotah, da bodo le-ti skupno z DS DE ali zbori delavcev večkrat razpravljali o problemih svoje enote ter občasno o poslovanju podjetja.

Člani predsedstva pa so tudi poudarili, da sindikalne podružnice v kolektivu ne delajo zadovoljivo, da ni pričakovanih rezultatov. Ena od prvenstvenih nalog sindikalnega predsedstva v prihodnje: aktivirati sindikalne odbore po delovnih enotah, da bodo le-ti skupno z DS DE ali zbori delavcev večkrat razpravljali o problemih svoje enote ter občasno o poslovanju podjetja.

Ekonomski efekt kolektivnega dopusta

Upravni odbor je na zadnji seji potrdil analizo o ekonomskem efektu kolektivnega dopusta. Analizo je izdelala ekonomsko-organizacijska služba z namenom, da ugotovi, ali se kolektivni dopust splača ali ne.

Točnih izračunov ni mogoče narediti, ker ne moremo predvideti, kaj vse bi se dogajalo, če ne bi bili na kolektivnem dopustu. Vsekakor pa bodo verjetno slehernega zanimale vsaj okvirne številke oziroma, kaj se nam bolj ekonomsko izplača. Za kolektivni dopust smo porabili 11 delovnih dni. V tem času je preko 1.500 delavcev zapustilo podjetje, okoli 300 pa jih je ostalo in ti so opravljali, čistili in pospravljali.

Če vzamemo, da bi proizvodnja v teh dneh tekla tako kot prejšnjih nekaj mesecev, potem je zaradi tega nastal izpad v proizvodnji. Seveda pa smo kljub temu morali obračunati amortizacijo, poravnati stroške za investicijsko vzdrževanje, plačati najemnine, obračunati obresti od sredstev, ki jih imamo naložene v stroje, opremo, surovine, izdelke itd., obračunati OD nekaterih delavcev, ki morajo biti stalno prisotni v podjetju in ne nazadnje zgubili smo sredstva za sklade, ki bi jih s to proizvodnjo ustvarili. Vse to znesse za 11 delovnih dni približno 129 milijonov SD. Pri tem pa ni upoštevano, da bi bila proizvodnja v teh dneh verjetno nekoliko manjša, saj se redno dogaja že nekaj let, da dnevna proizvodnja prav v juliju doseže najnižji obseg.

Če upoštevamo to, izgube zaradi izpada proizvodnje ne bi bile tolikšne.

V tem času je bilo izvršenih okoli 180 remontnih del.

Če predpostavljamo, da bi le glavne remonte morali izvršiti med redno proizvodnjo in da bi popravila tekla vseh 24 ur na dan in ne le v eni izmeni kot je bilo to v času kolektivnega dopusta, bi se postopoma remontirale kapacitete. Iz redne proizvodnje bi se izključila cela tehnološka linija, kar pa zaradi maloštevilnih ekip vzdrževalcev skoraj ne bi bilo izvedljivo. Izpad bi bil verjetno večji, najmanj pa tolikšen kot je nastal zaradi dopustov.

Upoštevati moramo, da so bile vzdrževalne delovne enote v času redne proizvodnje polno zasedene.

Če nastane izpad v redni proizvodnji, tudi če je planiran, so fiksni stroški, to je tisti, ki niso odvisni od obsega proizvodnje, večji. V tem primeru se pojavijo še:

- del stroškov za električno energijo
- porabi se nekaj pare
- opravljajo se določene storitve PTT, banke, reprezentance, transportne usluge
- pojavljajo se potni stroški
- izplačujejo osebni izdatki (dnevnice, prevozi na delo, preventiva, prehrana, zaščitna obleka ipd.)

Kaj boste lahko brali v naslednji številki Save

- Problemi, ki jih ne bi smelo biti
- (dopisnik iz valjarne I. poroča o problemih dela v tej enoti in o nezadovoljivem planiranju)
- Objavili bomo odgovor družbeno-političnih organizacij na ostala vprašanja, ki jih je postavil v prejšnji številki tov. M. P.
- Otroško varstvo v komunih; stališča občinskega sindikata ter naše sindikalne organizacije
- Izvrševanje sklepov 14. seje delavskega sveta podjetja
- Kaj dela organizacija Zveze komunistov v Savi in kakšne naloge je sprejel tovarniški komite
- Drobne vesti
- Micka Gumica

— troši se pisarniški material, obrablja se drobn inventar

— izplačujejo se osebni dohodki režijskim delavcem, ki so bili sicer na kolektivnem dopustu.

Skratka, teh izgub je toliko, da bi skupna izguba, če ne bi šli na kolektivni dopust, lahko znašala 177 milijonov starih din.

(nadaljevanje na 3. str.)

ENAJST JUBILANTK - 20 LET DELA V SAVI

Dvajset let je kar dolga doba. Včasih pa tudi dvajset let hitro mine. Tako so nam dejale tovarišice, ki so pravkar dopolnile dvajseto leto dela v naši tovarni. Ob tej priložnosti so jim izrekli zahvalo za njihov trud in njihovo zvesto delo v Savi predstavnik kolektiva. Zbrali so se v pisarni generalnega direktorja, kjer so ob redkem jubileju prejeli skromna darila, toda naš vtis je bil, da jim dosti več pomeni pozornost, ki jo je kolektiv ob njihovem prazniku pokazal. Vsi skupaj jim še v naprej želimo veliko uspehov pri delu.

Še enkrat: o problemih vzdrževalnih enot

V prejšnji številki Save smo objavili članek tov. M. Peneša, v katerem le-ta postavlja nekaj vprašanj v zvezi z delom delavskega sveta podjetja, o obveščeniosti in obveščanju ter o problemih vzdrževalnih enot. Da ne bi ostal prispevek brez odgovora in ker se podobna vprašanja prav gotovo pojavljajo tudi v širšem kolektivu našega podjetja, bom skušal analizirati vprašanja in dal nanja tudi odgovore.

PO IV. plenumu CK ZKJ je bila v Savi že 2. julija izredna seja TK ZK, 11. julija pa je bil posvet sekretarjev osnovnih organizacij glede razprav v kolektivu o zaključkih in sklepih plenuma. 13.

in 14. julija so bile razprave v obratu I in II za vse člane organizacije Zveze komunistov in ostale člane kolektiva. O tem so bili vsi v Savi obveščeni z informatorjem, v obratu II pa tudi po zvočniku.

15. julija je bil širši posvet TK o poteku razprav, 11. avgusta je bila razširjena seja tovarniškega komiteja, ki je obravnavala nakazano problematiko iz prejšnjih razprav. Na tej seji so bile konkretizirane bodoče naloge komunistov v Savi. 29. avgusta je bil zopet posvet sekretarjev, kjer so se dogovorili o načinu razprav po osnovnih organizacijah.

Sedmega septembra je bila ponovno razširjena seja tovarniškega komiteja, ki pa je v svoji razpravi zajela širšo problematiko s poudarkom na delovanju našega samoupravnega mehanizma. Ta seja predstavlja zaključek I. faze razprav in analiz po IV. plenumu. Toliko o obdobju po plenumu.

Na vprašanje, ali je pri nas vse v redu in ali nismo preveč zaprti sami vase in verjetno si ne upamo pogledati okoli sebe, je teže dati odgovor, ker ni popolnoma jasno, na kaj se ta vprašanja nanašajo. Vendar pa morda tole: na razpravah v organizaciji Zveze komunistov, v organih upravljanja, posebno pa še v sindikatu in v našem glasilu smo zelo pogosto opozarjali in govorili, da tudi pri

nas ni vse v redu. Najpomembnejša je bila 14. seja delavskega sveta podjetja in zadnja seja sindikalnega predsedstva. Vrsto pripomb je bilo izrečenih in vrsto sklepov sprejetih o nagrajevanju, normah, postavljen je bila delovna disciplina in drugo — vendar pa se premikamo zelo počasi. Pogledati okoli sebe si že upamo, tudi razpravljamo o tem in — sprejemamo sklepe — naprej je pa že težje, kajti naprej je treba delati! O razpravah in sklepih spet razpravljamo in sklepamo. To se vleče toliko časa, da nastopi drug problem, kamor se vse spet usmeri. In tako naprej. Tudi vprašali smo se že, doklej še, toda odgovor noče in noče pasti z neba. Posamezniki v organih upravljanja, v družbenih organizacijah,

v našem glasilu ali kjerkoli že, opozarjajo, da 95 odstotkov problemov rešimo lahko sami, ki te probleme tudi povzročamo. Mar je res vsem težavam krivo pomanjkanje surovin ali tudi tone in tone neuporabnih zmesi, kupi slabih izdelkov, enourna malica nekaterih in tako naprej. Vsega tega ni treba več raziskovati, analizirati in — sklepati. O vsem je že sklenjeno, treba je samo delati. Za nedelavnost, za neizvrševanje delovnih dolžnosti, sklepov, malomarnost in nedisciplino, za vse to imamo statut, pravilnike in sklepe. Tega pa se ne držimo. Če jaz delam zavestne napake in prestopke, tedaj prav gotovo ne bom prijavil za prekršek

(nadaljevanje na 3. str.)

POROČILO STANOVANJSKE ZADRUGE IN OBRAČUN IZVRŠENIH DEL DO 21. VIII. 1966

Ko je delavski svet podjetja v začetku letošnjega leta določal stanovanjsko politiko za nekaj prihodnjih let ter razpravljati in sklepal o kreditiranju zadrugne gradnje, je bil sprejet sklep, da mora stanovanjska zadruga periodično podajati obračun svojega dela delavskemu svetu podjetja kot krediterju stanovanjske gradnje.

Stanovanjska zadruga je bila formalno ustanovljena 13. decembra 1964 z namenom, da za svoje člane preskrbi ustrezno zemljišče, pripravi projekte za gradnjo, zbere potrebna finančna sredstva ter gradbena dela izvaja v lastni režiji. S sklepom okrožnega gospodarskega sodišča z dne 22. 3. 1965 je bila stanovanjska zadruga pod št. FI 493/65 tudi formalno-pravno priznana kot delovna organizacija, ki posluje po obstoječih predpisih in statutu zadruge ter ima zato tudi svoje samoupravne organe, to je zbor združnikov, združni svet in upravni odbor zadruge.

V času, ko smo iskali ustrezno lokacijo, pripravljali načrte in iskali potrebno zemljišče, so združniki že izdelovali žlindre zidake treh različnih dimenzij, tako da je bilo ob koncu leta 1965 izdelanih 10.021 zidakov, kar odgovarja približno 100.000 komadom klasičnih zidakov 1:1. Istovremeno so združniki s prostovoljnimi delom pripravljali in čistili embalažo od strojev. Iz tega smo izdelovali opazne elemente standardnih dimenzij, kar je pocenilo gradnjo, ker so bile dimenzije prirejene predvsem potrebam posameznih objektov. Tak sistem nam je omogočil, da smo iste opazne elemente dosedaj uporabljali že 18-krat.

Prvotno je bila predvidena lokacija za gradnjo 342 stanovanjskih objektov med naseljem Orehek in Drulovka ter 35 objektov v »coningu A«, to je med bencinsko črpalko na Laborah in Orehkom. Zaradi težav, ki so nastale pri odkupu zemljišča in gradnji komunalnih naprav, smo se odlo-

čili začeti z gradnjo, kolikor dobimo potrebna zemljišča, v coni A. Nakup zemljišča nam v letu 1965 ni uspel, ker se je zavleklo delo pri projektiranju in izdelavi urbanistične dokumentacije ter spremenil postopek za pridobitev potrebne gradbenega zemljišča, ki je izven ožjega gradbenega območja mesta Kranja, kjer so bile vse gradbene parcele nacionalizirane in predvidene za blokovno gradnjo.

Z gospodarsko reformo se je spremenila celotna zakonodaja, ki je urejala odnose med lastnikom zemljišča in družbeno skupnostjo, tako da od tedaj ni mogoče več razlastiti zemljišča za stanovanjsko gradnjo, temveč le za gradnjo objektov gospodarskega in komunalnega pomena.

V taki situaciji nam ni ostalo drugega kot to, da poizkusimo z razgovori pri neposrednih lastnikih in plačamo zemljišče po internem sporazumu. Tako nam je uspelo dobiti 3 ha gradbenega zemljišča, ki smo ga plačali po

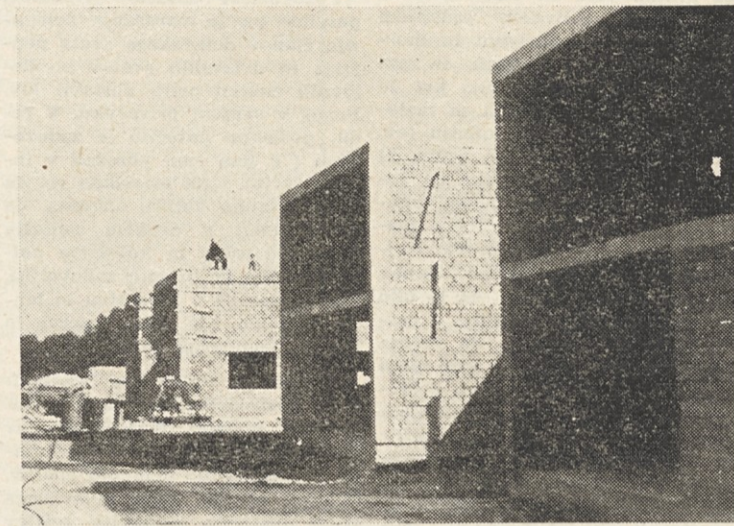
900 SD. Sedanja vrednost tega zemljišča je od 2.500 do 3.000 SD za m².

Pristojni organi Občinske skupščine Kranj so nam izdali gradbeno dovoljenje šele 25. maja 1966, na podlagi katerega smo lahko začeli z gradnjo. Za gradnjo je bilo določenih 13 objektov, od katerih je:

- 8 enonadstropnih stanovanjskih enot,
- 7 atrijskih stanovanjskih enot,
- 2 medetažni stanovanjski hiši.

Vsa gradbena dela do prve faze so bila opravljena v lastni režiji. Združniki so sami plačali prve usluge in potrebno delovno silo,

Potrebne gradbene stroje smo dobili delno že rabljene po zelo nizki ceni, tako da bodo v letošnjem letu že povrnjeni stroški za njihovo nabavo. Če primerjamo nabavno ceno betonske mešanice MB 110, ki nam jo je v začetku dobavljala Komunalni servis Kranj, za ceno 11.558 SD po m³ franko gradilišče ter obračunsko ceno m³ zmešanega betona na lastnih strojih, ki znaša 8.450 SD, vidimo, da nastane razlika pri m³ 3.018 SD. Če bomo v letošnjem letu zmešali samo 300 m³ betona, bomo prihranili pri tem 1.509.000 SD, kar je vsekakor pomembno in ekonomično, bolj upravičeno, kot naročati že zmešani beton. Čestokrat

Ko boste bralci dobili Savo v roke, bo sedem takihle hiš že pod streho

ALI RES ČRNO PIKO IN - KOMU?

V prejšnji številki našega časopisa smo brali članek »Letni počitek je mimo«. Med drugim sem zasledil tudi ta stavek: »Zdi se mi, da bi morala naša služba za družbeni standard le preskrbeti prevoz za naše letovalce...«, ki me je takoj zbudil v oči, kajti že večkrat sem šel na morje ali na Pokljuko, pa mi ni nikoli nihče preskrbel rezervacijo za udobnejše potovanje, ampak sem si jo moral sam, če sem hotel udobno potovati.

zervirati sedeži samo za tiste, ki letujejo v naših počitniških domovih, ampak za vse člane kolektiva, ker imamo vsi popolnoma enake pravice do ugodnega potovanja. Potemtakem bi bilo potrebno v bodoče za vsakega člana kolektiva posebej rezervirati sedeže za potovanje in seveda na ta račun ustanoviti še eno službo, in sicer »službo za rezervacijo sedežev«.

Kar zadeva upravnika doma, pa je bil le-ta izbran preko oglasa

Crikvenici najmanj dvakrat tedensko po dva dni. Šele takrat bi bile pripombe na račun njegovega dela utemeljene. Pri nas v Savi smo pač navajeni tako, da imamo tisti, ki dela, veliko napak in da ga zaradi tega vsi obrekujejo; jasno pa je, da tisti, ki zelo malo naredi za podjetje, ne more delati napak in tako seveda tudi ni deležen nobene kritike.

Toda oglejmo si še ostalo delo službe za družbeni standard, npr. reševanje stanovanjskega problema. V arhivu je približno 50 prošenj za stanovanje, podjetje pa nima na razpolago niti ene sobe. Kaj storiti? Rešitev je podjetje našlo v združni gradnji. To zelo odgovorno nalogo je v celoti prevzel referent za družbeni standard. Vse je bilo pravočasno pripravljeno. Delo se je začelo po načrtih, zastojev ni bilo. Dogradili so 6 enonadstropnih enot, zadnji dve pa končujejo. Poleg tega je še 9 enot pripravljenih za zidanje, in če bo vreme odgovarjalo, bo letos 17 enot pod streho. Pri tem smo po grobih izračunih prihranili marsikakšen milijonček in to samo zato, ker smo delali v lastni režiji in v lastni organizaciji dela. Menim, da je to izredno velik uspeh, ki ga lahko samo pozdravimo in si na tihem želimo, da bi se delo vsaj še vnaprej tako odvijalo.

Ali kljub vsemu temu še vedno lahko trdimo, da je služba za družbeni standard »zaslužila črno piko«? Radoveden sem, kako in koliko so naredile te službe po drugih kolektivih? Ali ne bi kazalo pri enostranskem ocenjevanju dela posamezne službe pogledati tudi drugo stran in šele na podlagi tega dajati dokončno oceno. Ali siho moralno upravičeni nekoga, ki ne zasluži, tako očitno pred kolektivom? Ali ne bi pogledali resnici v oči in enkrat za vselej pri obravnavanju takih in podobnih primerov upoštevati vsestranske okoliščine, v katerih se nekdo nahaja in dela?

Navsezadnje bi morali službo za družbeni standard obsojati tudi za deževne dni, ki jih je bilo kar osem izmed desetih. Saj je tudi za to ona kriva in so bili letovalci zaradi tega slabe volje.

MILE MILIVOJEVIČ

Zakaj ni veloplaščev

V Glasu, z dne 27. avgusta, je bil objavljen članek z gornjim naslovom. Avtor članka K. M. navaja pismo bralca R. C. in v nadaljevanju odgovor Save na vprašanje, zakaj ni veloplaščev. Ker vsebina ne ustreza dejanskemu stanju, dajemo naslednje pojasnilo:

1. Cene veloplaščev res še vedno določa Zvezni urad za cene in so torej planirane, vendar to ni razlog, da Sava ne bi izdelovala tega artikla.
2. Rekonstrukcija tovarne predvideva povečanje proizvodnje veloplaščev, in sicer obeh vrst — z žmulo in žico. V izdelavi je elaborat, po katerem bi s povečano proizvodnjo veloplaščev pričeli konec leta 1967.
3. Tovarna koles Rog že proizvaja kolesa, na katerih

so montirani plašči z žico. Vendar pa to vrsto koles v glavnem izvažajo.

4. Sava dela veloplaščev z vsemi zmogljivostmi. Občasno res nastajajo težave pri tej proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin. Na tržišču primanjkuje veloplaščev, zato, ker je vsa proizvodnja oddana po pogodbah tovarnam Rog in Pretis, veliko pa izvažajo. Izvoz veloplaščev pa je nujen, kajti le tako Sava pride do potrebnih deviz.

Menimo pa, da bi problem pomanjkanja veloplaščev popolnoma odpadel, če bi Sava lahko delala s polno paro. Zaradi še vedno nejasne situacije dodeljevanja deviz pa žal ne moremo dati prognoze, kdaj bo ta problem odpadel.

Urednik

vodstvo zadruge pa je organiziralo gradnjo, razporejalo delo in skrbelo za nabavo gradbenega materiala. Predračunska vrednost stanovanjskega objekta do prve plošče je bila 2.293.385 SD. Po zaključku del do omenjene faze smo naredili približen obračun del, ki znaša 1.014.432 SD, kar je več kot 100 odstotni prihranek. Poudariti je treba, da so delavci sami delali, ki je v to ceno vračunana po minimalni ceni 300 din za opravljeno delovno uro in smo opravljeno uro vračunali minimalno, 300 SD.

Za nadaljevanje gradnje je bilo treba organizirati vso gradnjo tako, da bi vsa kvalificirana dela od prve do tretje faze opravljala ena ekipa pod strokovnim nadzorstvom gradbenega strokovnjaka. Zato je upravni odbor stanovanjske zadruge sklenil, da ustanovi lastno gradbeno skupino, ki zaposli ustrezno število kvalificiranih delavcev raznih strok, ki so potrebni za izvrševanje vseh obrtniških del. Tako smo v začetku julija za določen čas zaposlili gradbenega tehnika, ki je neposreden vodja gradbišča, 7 zidarjev in 3 pomožne delavce. Za vsa ostala obrtniška dela smo zaposlili potrebno delovno silo tako, da smo sklenili z njimi civilno pogodbo za posamezna dela, ki jih je treba opraviti v letošnjem letu. Cene tem storitvam so v vseh primerih za približno do 30 odstotkov nižje od cene za take usluge pri gradbenih podjetjih.

Če smo hoteli uspešno nadaljevati z delom in polno zaposliti celotno ekipo, je bilo nujno, da smo nabavili najnujnejše gradbene stroje. Zato smo nabavili 350-litrski mešalec za mešanje betona, mešalec za mešanje malte in konzolno dvigalo.

se je tudi dogajalo, da smo tudi po dve uri čakali na ustrezne mešanice in s tem povečali gradbene stroške.

Obračun gradbenih del se vrši po normativih, veljavnih v gradbeništvo.

Da bi lahko podelili vsaj približno sliko izvršenih gradbenih del, smo naredili obračun opravljenega dela, posebej po norma urah in posebej po predračunski vrednosti posameznega objekta.

Če primerjamo število opravljenih delovnih ur pogodbeno zaposlenih, vidimo, da je bilo opravljenih 6020 ur, od katerih je bilo 1398 popolnoma deževnih in se ni dalo delati.

V tem času (torej v 6020 urah) so bila opravljena dela, izražena v norma urah, vredna 9.740.033 SD. Bruto osebni dohodek za pogodbeno zaposlene pa je znašal v tem letu 7.083.348 SD, torej znaša prihranek 2.756.685 SD.

Kot je razvidno iz popisa del, smo do 31. 8. 1966 opravili v glavnem vsa zidarska dela pri 8 enonadstropnih dvojčkih ter betonska dela pri 7 atrijskih vrstnih hišah ter 2 medetažnih hišah.

Predračunska vrednost doslej opravljenih del znaša 61.431.224 SD, za kar smo porabili nekaj manj kot 4.000.000 SD (točnega podatka ne moremo dati, ker še nimamo vseh faktur za mesec avgust).

V kolikor se bo v prihodnjem letu nadaljevalo z gradnjo teh 17 objektov do 4 faze ter dogradilo nadaljnjih 15 objektov do 3 faze, bo treba pravočasno zagotoviti potrebna finančna sredstva, da bomo lahko še pred pričetkom gradbene sezone nabavili najbolj kritične gradbene materiale.

PETER ŽIGANTE

VEDETI MORAMO:

Poti, prehodi in druga mesta v delovnih oziroma stranskih prostorih in v prostorih, po katerih hodijo ljudje na delo ali se opravljajo transport, morajo biti urejeni, postavljeni oziroma razporejeni tako, da so ljudje na delu varni pri gibanju oziroma transportu.

Oseba na delu mora neposrednemu vodji tako naznaniti vsako opazeno pomanjkljivost, okvaro ali drug pojav, ki lahko ogroža varno delo.

TZ o varnosti pri delu

O problemih vzdrževalnih enot

(nadaljevanje s 1. strani)

ali prestopke svojega sosesa. Ni ti ga ne bom na to opozarjal, ker sva si enaka. Pogosto se spuščamo v razprave o nekem tretjem, govorimo o neresnosti delavcev te ali one službe, o svojem delu ali delu službe, v kateri delamo, pa najdemo vedno objektivne vzroke za nered. Podobni smo spodnji karikaturi: oni so za večjo produktivnost. Toda bodimo optimisti; ko bodo naši osebni dohodki dovolj nizki, bomo sami spoznali našo krivdo. Žal bodo za to potrebné žrtve, mi, naš standard, zadovoljstvo.

Tudi jaz postavljam vprašanje, doklej še?

s člani svoje enote in da naj za sejah delavskega sveta izražajo predvsem mnenja delavcev njihove enote v skladu s politiko podjetja. Tov. Peneš ima še kako prav, ko postavlja vprašanje dela posameznih članov delavskega sveta. Toda menim, da je to vprašanje namenjeno predvsem njim. Pričakujemo, da se bo kdo oglašil. Pri tem pa spet stopa v ospredje problem kvalitete izbire članov delavskega sveta. Delovne enote sicer počasi spoznavajo, da mora biti član delavskega sveta še kaj drugega kot samo kritik, da delo organov upravljanja le ni samo prikimavanje. Toda kako doseči, oziroma kako in

»Mi smo vsi za večjo produktivnost, samo naj nam jo končno že nekdo da!«

O delu delavskega sveta podjetja, njegovih sejah in sklepkih smo v našem glasilu pisali zelo veliko. Polletna analiza vsebine Save kaže, da smo o tem pisali 19-krat v 14. številkah. Res niso bili objavljeni formalno samo sklepi, tako kot si tov. Peneš zamisla, ker menimo, da je potrebno vsak sklep utemeljiti in tudi razložiti. (Analizo bodo obravnavale družbene organizacije, nato pa organi upravljanja.)

O dolžnostih informiranja članov delavskega sveta do svojih volilcev so družbeno-politične organizacije že nekajkrat razpravljale. Člani delavskega sveta so bili v začetku mandata, opozorjeni, da morajo biti v stalnem stiku

kdo naj vpliva na izboljšanje tega stanja. Prav gotovo samo delavci enote. Nehote se mi vsiljuje vprašanje: kolikokrat pa volilci zahtevajo od članov delavskega sveta, da jih pred sejo in po njej informirajo in seznanijo z razpravami in sklepi? Z redkimi izjemami sploh ne. Ko tov. Peneš govori o razrešitvi nedelavnih članov delavskega sveta podjetja, ima prav, toda kdo bo razrešitev opravil. Delavski svet sam prav gotovo ne, prav gotovo ne družbenopolitične organizacije, direktor ali strokovna služba. Razrešitev morajo opraviti delovne enote ali zbor delavcev. To pa se je pri nas zgodilo samo enkrat (v štirih letih).

Ekonomski efekt kolektivnega dopusta

(nadaljevanje s 1. strani)

Razlika: 48 milijonov SD v korist kolektivnega dopusta.

Ostale ekonomske prednosti, ki jih ima kolektivni dopust, so še: — pomanjkanje surovin stalno ogroža normalno proizvodnjo in dostikrat delamo skoraj s polovičnimi kapacitetami.

— Poleg tega računamo, da ima v povprečju naš delavec 18 dni dopusta, to je okoli 6 odstotkov od razpoložljivega fonda. Če hočemo, da delo v proizvodnji nemoteno poteka in če ni kolektivnega dopusta, potem je potrebno zagotoviti toliko dodatno zaposlenih, (z ustrežno strokovnostjo) da

se delavca, ki odhaja na dopust, lahko nadomesti z drugim. To pomeni, da bi morali imeti za nadomeščanje delavcev v proizvodnih delovnih enotah približno 60 ljudi. Če računamo zgolj teoretično, se taka rezerva zaradi kolektivnega dopusta zmanjša, v našem primeru od 18 dni na 11 dni, to je za 60 odstotkov. Potrebno je torej 40 ljudi manj, da dosežemo isti obseg proizvodnje. To pomeni, da 50 milijonov S din, kolikor bi znašal osebni dohodek za 40 delavcev porazdelimo na ostale članke kolektiva. Iz vsega tega izhaja, da se kolektivni dopust v sedanjih pogojih poslovanja izplača.

IVA PODPESKAR

Folklor spet v septembru

Precej je bilo pisanega o folklorni grupi, ki deluje v okviru kulturne komisije pri naši mladinski organizaciji. Prejšnjo sezono smo se naučili precej, še več pa pričakujemo v naslednji, kajti upamo, da se nam bo pridružilo še več deklet in fantov. Pa kaj se bomo učili? Naš voditelj Andrej že pripravlja program o nadaljnjih vajah. Program bo zajemal v glavnem gorenjske narodne plesse. To bo verjetno vilo še več veselja tistim, ki že hodijo na vaje, še posebno pa tistim, ki se bodo priključili na novo. Upam, da teh ne bo malo. Torej, dekleta in fantje, pridite med nas, kjer se boste naučili nekaj lepega.

Lepo je tisto, kar so ljubili naši dedje in pradedje. Lepo je obnoviti, kar je že skoro pozabljeno.

Veseli bomo, če bi se priključili fantje, ki so jim pri srcu narodne in znajo vleči na svoj meh-harmonike, piskajo na klarinet ali brenkajo po strunah kitare ali kontrabasa. Še več pa je verjetno deklet in fantov, ki prepevajo. Nemalokrat se sliši po oddelkih narodne melodije, ki so priljubljene med nami. Ali ne bi bilo lepo, če bi se vsi ti vključili v našo skupino. S tem bi dosegli še večje uspehe ko do sedaj. Vključite se v čim večjem številu, kajti iz tega lahko izberemo nekaj, kar potem lahko pokažemo z nastopom pred gledalci, ki čakajo na najbolj pisan spored.

Točen pričetek vaj bo objavljen na zidnih časopisih. Vse informacije pa dobite in se prijavite za vaje v obratu II pri Jožetu

O informiranju članov kolektiva, o naši perspektivi, naših načrtih, o vložnih sredstvih v investicije smo res pisali premalo. V programu smo imeli ta področja že v prvi četrtini letošnjega leta, vendar nam nikoli ni uspelo pripraviti o tem dobre in kompletne reportaže. Upamo, da bomo do konca leta uspeli to narediti.

Razvojno-tehnološka služba dela, vsaj večji del, res v težkih pogojih dela. Posebno pereč problem predstavljajo neustrezni delovni prostori. To menda vedo vsi v podjetju in zaradi tega je tudi bila določena nova lokacija v prejšnjem oddelku tehničnih izdelkov. Prostori, določeni za razvojno-tehnološko službo, pa so potrebni manjših adaptacij in preureditev — na to pa čakamo že nekaj mesecev. Vzdrževalne enote, ki morajo ta dela opraviti, so tako obremenjene z drugimi deli v tovarni, da del za RTS nikakor ne morejo in ne morejo opraviti.

Za pojasnilo o problemih (navedenih v članku) nagrajevanja smo zaprosili tov. A. Košiča, analitika za sistem nagrajevanja:

»Nagrajevanje ne daje možnosti za dvig produktivnosti delavcev v pomožnih ekonomskih enotah. Največ zato, ker niso pravilno ocenjena delovna mesta posameznikov.

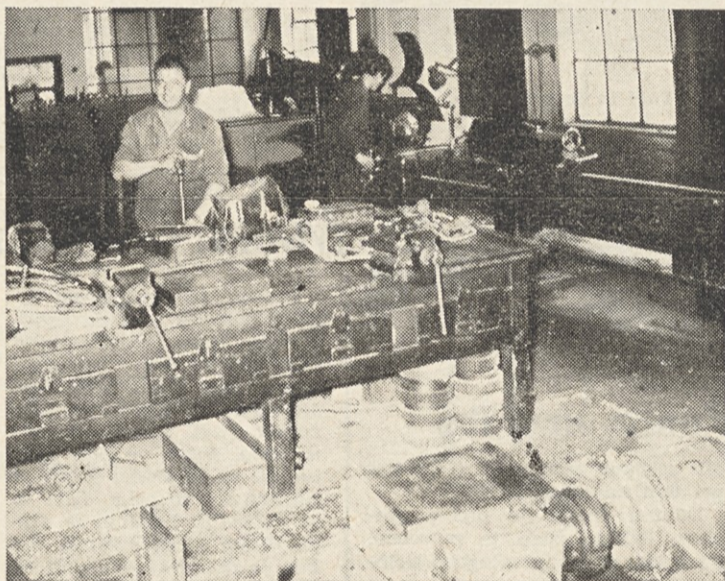
Mislím, da sama analitska ocena prav malo lahko vpliva na višjo ali nižjo produktivnost katerekoli delavca. Namen analitske ocene del. mesta ni stimulativnost v ožjem pomenu besede, ampak je kvečjemu lahko ena od osnov za stimulatívno nagrajevanje. Njen glavni cilj pa je vzpostavitev in uzakonitev pravih razmerij med posameznimi delovnimi me-

nosti, bom dobil isto plačo, če se bom bolj potrudil in več naredil, ali pa če se ne bom. Zakaj naj se pa potem trudim?

Pač pa se bom trudil, če bom vedel, da moram v sedmih urah in pol napraviti določeno količino izdelkov, oziroma zagotoviti, da bodo stroji v delovni enoti, kjer jih vzdržujem, v redu obratovali. Če bom v prvem primeru več delal, bom tudi več zaslužil. Enako bom v drugem primeru več zaslužil, čim boljše bo uspeh delovne enote, v kateri sem popravil stroje, to pa je tudi prav, saj so v tej enoti zato, ker sem jaz dobro delal in okvare strojev hitro odpravil, isti stroji lahko več časa obratovali, delovna enota je izdelala večjo količino izdelkov in zato dobila višjo maso osebnih dohodkov.

Nadalje je v članku možno opaziti nekaj nelogičnosti. Pisec ugotavlja, da smo vsemu kolektivnemu naredili veliko škodo, da smo nagrajevanje urejali centralistično; v naslednjem odstavku pa postavlja zahtevo po enotnih kriterijih za vse člane kolektiva. Ali mi pisec članka morda lahko pojasni, kako si predstavlja enoten kriterij pri tem, da 30 delovnih enot ureja nagrajevanje vsaka po svoje? Popolnoma prav ima pisec članka z navajanjem pravila, kolikor narediš, toliko dobiš. Samo postavlja se problem, kako izmeriti, koliko kdo naredi!

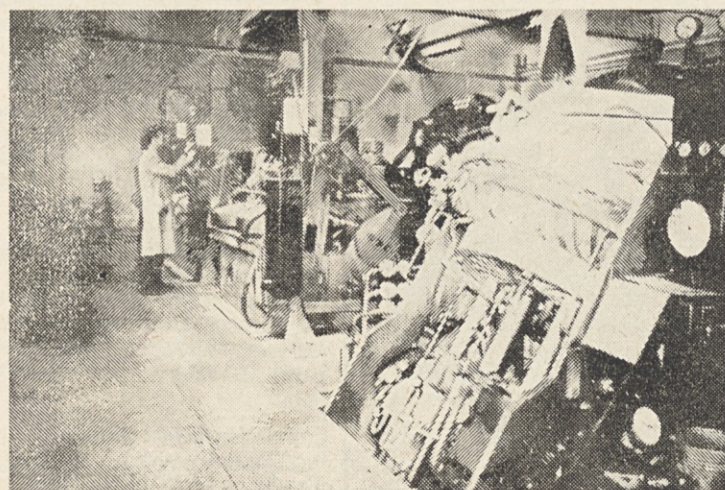
Pisec navaja, da moramo pri nagrajevanju predvsem upoštevati strokovnost, kvalifikacijo, pogoje dela, službena leta, torej v glavnem stvari, ki bodo upoštevane pri analitskem ocenjevanju, to pa ne meri količine dela. Storitnost je zelo lep pokazatelj, samo kako naj jo izmerimo n. pr. pri

sti. Da trditev iz prejšnjega odstavka drži, lahko ugotovimo na preprostem primeru:

Če je analitska ocena na delovnem mestu, kjer delam, 200 točk, pa mi jo nekdo, n. pr. delavski svet, upravni odbor, ipd. zviša na 250, zakaj bi jaz zdaj moral dvigniti produktivnost? Ker mi analitska ocena ne meri produktiv-

vodji mehanične delavnice, kadrovniku, analitiku, organizatorju, razvojnemu tehnologu itd. To je pri današnji stopnji razvoja sistemov nagrajevanja osnovni problem nagrajevanja — namreč najti točna posamezna merila nagrajevanja po delu oz. drugače povedano, da bo res vsakdo toliko dobil, kolikor je naredil. Urednik

Bukovšek, stiskarna II, v obratu I, v informativni pisarni pri Marici Rotar, ter na stari pošti pri Bebi Brunskole. V čim večjem številu torej na prve vaje. Pevci,

instrumentalisti in vsi ostali: čas je, da se nam priključite in da skupno pokažemo veljavnost Savčanov na tem področju.

TONI HORVAT

ALI NAZIV USTREZA DELU

Napisati nameravam nekaj vrstic o delu in težavah izmenskih delovodij v obratu I, ker organizacije v novem obratu ne poznam povsem.

Po razpisu lahko zasede delovno mesto le absolvent TGS ali vsaj slušatelj te šole. Biti mora sposoben urejati medsebojne odnose v enoti in — delati v treh izmenah. Na razpis se v najboljšem primeru prijavijo trije kandidati, ki izpolnjujejo te pogoje. Zakaj tako majhen odziv, če vemo, da imamo precej kandidatov, ki izpolnjujejo pogoje. Navedel bom nekaj svojih misli o tem in, če so napačne, naj kdo drug pravilno odgovori.

Začel bom pri zadnjem pogoju. Zahteva se v glavnem delo v treh izmenah, kar pa večini kandidatov ne ustreza. Zakaj bi se ubadal na tri izmene, če lahko za enak zaslužek v enakih pogojih dela le v prvi izmeni. Ni prikrasjen za najrazličnejše ugodnosti, ki mu jih nudi delo le v prvi izmeni. To je eden glavnih vzrokov.

Kot drugo se zahteva, da zna voditi delo in urejevati medsebojne odnose v drugi in tretji izmeni.

Marsikdo si misli, kaj pa je to posebnega. Izmenski delovodja mora marsikdaj brez vednosti priprave dela naročiti material ali določiti ustavev proizvodnje nekega izdelka, ker je pač nekdo pozabil naročiti material in je trenutno v obratu II in ga je torej nemogoče dobiti. Zato je tisti, ki se ni prijavil na razpis, na boljšem, ker dela npr. kje v laboratoriju ali kontrolni in nima skrbi, kaj se dela v oddelku. Opravlja svoje delo šablonsko in povrh vsega ni v stalnem stiku z ljudmi v proizvodnji.

Prvi pogoj pa je tehnična izobrazba. Čemu, ne vem. Zraven vsega postranskega dela, ki sem ga že prej navedel, igra izmenski delovodja v 3. izmeni vlogo kuharja. Deli malico, prodaja radensko in za vse tudi materialno odgovarja. Ker so rezervni deli za stroje zaklenjeni v skladišču, igra tudi vlogo skladiščnika in mora včasih po desetkrat k vratarju po ključke in odpreti dežurnemu ključavničarju skladišče, da le-ta vzame ta ali oni rezervni del. Potem še dežurstvo, odgovornost za cel obrat, pisanje poročila in drugo.

Sedaj pa izračunajmo, koliko časa porabi za dela, ki niso označena na razpisu. Če je potrebno bi petkrat po ključke od skladišča k vratarju in se vsakokrat zamudi le 15 minut, znese to 75 minut. Delite malice in štetje blokov in denarja 45 minut. Zaradi izbrljenosti strojev in pogostih okvar mora po dežurnega ključavničarja — 60 minut. Iskanje materiala, ki ga ni v oddelku in naročanje tega — 60 minut. K temu dodajmo 4-kratni obhod oddelka in, če je dežurni, tudi ostalih oddelkov, pa ugotovimo, da mu praktično zmanjka časa za odpravljanje napak na izdelkih, kar mu štejejo v zlo.

Marsikdo ne ve, da lahko dopoldan le zavrtiš telefon in dobiš zahtevani material, dočim popoldan ali ponoči tega ni. Menim, da je prav zaradi opisanih nevednosti tako malo kandidatov za razpisana delovna mesta izmenskih delovodij.

MIHAEL ČUHALEV

Delo izmenskega zahteva tudi osnovno poznavanje strojev in naprav

V zadnjem času smo že dobili nekaj prispevkov iz delovnih enot in kot izgleda so bili pri bralcih ugodno sprejeti. — Uredniški odbor pozdravlja te pobude za izmenjavo mnenj, zato vabimo še ostale člane kolektiva, naj se oglašajo s svojimi prispevki.

Sport Sport

Komisija za šport in rekreacijo se je resno lotila svojega dela

V razmeroma kratkem času se je novo formirana komisija za šport in rekreacijo pri sindikalni organizaciji resno lotila svojega dela.

Na zadnji seji sindikalnega predsedstva so članom predložili program dela komisije s konkretnimi predlogi za tedensko, individualno in športno rekreacijo. S programom dela športne komisije so se člani sindikalnega predsedstva strinjali in ga potrdili. Za večino članov kolektiva bo prav gotovo zanimiva predlagana oblika rekreacije, zato objavljamo celoten program.

Tedenska rekreacija:

1. Enodnevni in dvodnevni izleti za delovne enote po njihovi želji do 150 km. Delovne enote naj same predlagajo, kam imajo namen organizirati izlet, pravočasno pa morajo javiti datum, da se omogoči prevoz.

2. Enodnevni in dvodnevni izleti kolektiva; za te izlete se lahko javi vsak član kolektiva, ne glede v kateri delovni enoti dela.

— Izleti v naše počitniške domove Crikvenica in Pokljuka.

— Izleti v planine; te izlete organizira planinska sekcija za vse člane kolektiva (ne samo za člane planinske sekcije), prevozne stroške bodo krili iz sklada za rekreacijo.

— Izleti na morje; organizirali bi enodnevne izlete na morje, predvsem na kopanje.

3. Ogled zanimivih športnih, družabnih in kulturnih prireditev.

4. Piknik za celoten kolektiv.

Individualna rekreacija:

V ta namen je komisija za šport in rekreacijo nabavila:

3 šotore — dvojčke, tip Student
4 šotore — trojčke, tip Krvavec
4 šotore — četvorčke, tip Kumrovac
2 šotora — četvorčka, tip Hvar

Šotore komisija izposoja članom kolektiva proti odškodnini 100 SD na dan za osebo, toda največ za 14 dni neprekinjeno, lahko pa večkrat na leto.

Vsak izposojevalec bo moral vrniti šotor v določenem času, popolnoma očiščen in nepoškodovan. Zamazanega mu bomo zavrnil za toliko časa, dokler ga ne bo očistil, za ves čas pa se mu bo zaračunala celotna odškodnina. Poškodovan šotor (raztrgan, polomljeno ogrodje itd.) bo ocenila posebna komisija; procent škode, bo moral koristnik šotora v celoti povrniti.

Športna rekreacija

Tekmovanje v malem nogometu med delovnimi enotami: za prvo mesto je razpisana nagrada (brezplačen izlet za celo delovno enoto do 150 km). S tem bi za to tekmovalce zainteresirali vse člane enote, ne pa samo tekmovalce. Najboljši strelec na tekmovalju bo dobil prehodni pokal.

Kegljači imajo že organizirano krožkovno tekmovalje.

Streljanje; tudi za streljanje bomo razpisali podobne nagrade kot pri nogometu, s to razliko, da morata nastopiti ženska in moška ekipa. Tudi pri tem tekmovalju bomo podelili prehodni pokal.

Če se bodo pri teh tekmovaljih pokazali zadovoljivi uspehi, bi podobno organizirali tudi v ostalih športnih panogah.

Športna srečanja med drugimi kolektivi naj bi se še razširila (Tomos — Ris).

V zimskem času bomo organizirali izlete na smučanje in prvenstvo tovarne v smučanju in sankanju.

Vse o izletih in ostale informacije dobite v sindikalni pisarni.

▲ Tudi to je rekreacija

Dihalni aparat in način uporabe

Po daljšem razvoju in preizkušnjah je dobilo gasilstvo na razpolago tako imenovane dihalne aparate, nekateri jih imenujejo tudi izolirne ali kisikove aparate. Z njim gasilec lahko vstopi v vsak prostor, napolnjen z dimom ali plinom, ne da bi bil pri tem v nevarnosti, ker uporablja za dihanje le zrak iz dihalnega aparata.

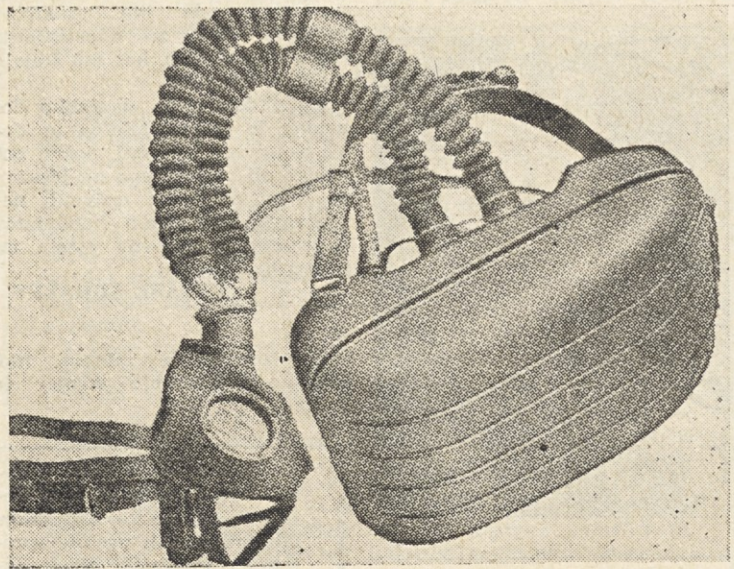
Pri gašenju notranjih požarov je dihalni aparat neobhodno potreben, če hočemo uspešno nastopiti in požar v jedru pogasiti ter obvarovati predmete, ki jih požar še ni zajel. Gosti dimi, plini

ali ogljikov monoksid (CO) nas pri tem ne ovirajo.

Dihalni aparat je precej precizno izdelan, zato je potrebno, da dobro poznamo njegovo delovanje in uporabo.

Dihalni (izolirni kisikov) aparat je popolnoma zaprt v pločevinastem ohišju, pri strani ima gumijev cevi in se nosi na hrbtu ter omogoča s krožnim delovanjem gasilcu najmanj eno uro dela v zaplinitenem, zadimljenem, za dihanje popolnoma neuporabnem strupenem ozračju.

IVAN PETRIČ

Dva takšna dihalna aparata imajo na razpolago tudi savski gasilci. Vsekakor je to inventar, ki ne sme manjkati nobeni gasilski četi, saj se v trenutku lahko znajde v položaju in pogojih, ki zahtevajo tudi dobro gasilčevo tehnično opremljenost

Iz gumarske industrije po svetu

Keramični žeblički za snežne gume

Rezultati 18-mesečne preizkušnje so pokazali, da so keramični žeblički v snežnih gumah dali dosti boljše rezultate kot karbidni. Tako na suhih kot na ledenih cestah so keramični pokazali boljše zaviranje in edinstveno vleko. Keramični so trajali toliko časa, kolikor je trajala guma, metalni pa so bili izrabljeni že po 10.000 km. Za te poskuse so keramiko posebej izdelali. Vsebuje visok odstotek aluminijevega oksida, se malo obrabi, je odporen proti kemikalijam ter vremenskim neprikljam in odporen proti pritisku.

Druge prednosti pred karbidnimi žeblički:

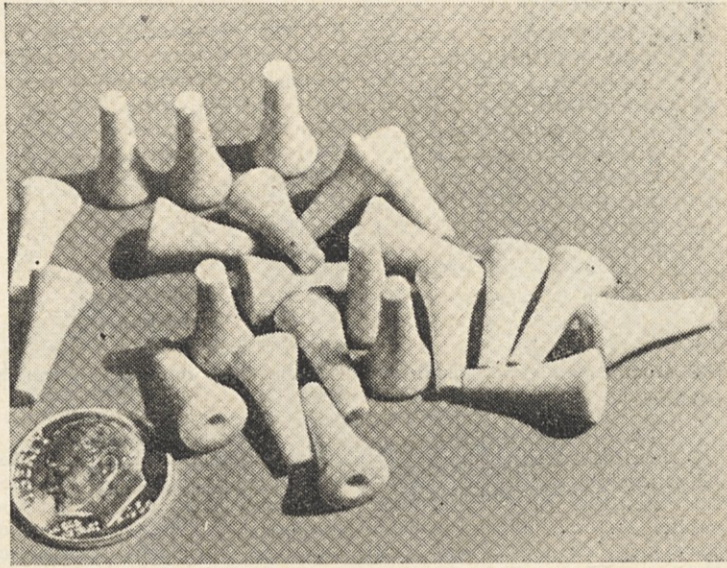
— mirneje teče na suhi cesti,
— ne poškoduje toliko cestne površine (važno pri semaforjih),
— ne pušča rjastih madežev na avtocestah in pred garažami,
— ima ostre vlečne kote v vseh smereh,

— ne pregreva in ne poškoduje gume okoli sebe,

— povzroča manjše balansijske probleme kolesa, ker ima manjšo težo (polovično od karbidnih).

Žeblički so približno 1,25 cm dolgi in na najširšem delu široki 0,6 cm. S pomočjo posebne puške vložijo v eno snežno gumo okrog 100 žebličkov.

Iz revije
RUBBER World

Ne pozabite, tovariši

Zadnja ofenziva na IX. korpus

Prvi del ofenzive se je začel 19. marca 1945. Štab devetega korpusa je bil na Cerkljanskem in se je takoj umaknil v Trnovski gozd. Sovražnik se je razvrstil ob reki Soči, Vipavi in po področjih Trnovske in Banjske planote. Medtem ko se je nekaj partizanskih enot prebilo iz obroča na bohinjsko stran, je glavnina 9. korpusa ostala še nedotaknjena. 21. marca pa se je začel drugi del glavne ofenzive na 9. korpus. Trnovsko planoto so napadli iz področja Idrije, Črnega vrha in Cola, Banjsko planoto pa iz Gorice in Grgarja. 25. marca se je drugi brigada KNOJ, ki je branila Banjsko planoto, prebela v hudih bojih na Kras in Nemci so to planoto zavzeli. Premoč je bila tako huda, da bi bila vsakršna borba neuspešna in bi bile naše enote na tem področju popolnoma likvidirane, saj je bila premoč sovražnikov 1:20. Začel se je napad na Trnovski gozd, ki je bil za Nemce posebno pomemben in ki so ga hoteli zavzeti za vsako ceno. Cilj je bil Sinji vrh. Boji so trajali nepretrgoma 30 ur. Podnevi so ta vrh zavzeli Nemci, ponoči pa so ga ponovno osvobodili partizani. Nemci so sestavili po-

sebno skupino, v kateri so bili najbolj krvoločni četniki, Nedičevci in SS. Naši borci so bili preveč izčrpani, da bi kljubovali taki premoči, zato so se umaknili, to je bilo 28. marca. Istega dne je Nemcem uspelo prodreti iz Črnega vrha in napasti naše položaje na Mali gori. Partizani so se morali umakniti še globlje v Trnovski gozd. Uspel jim je tudi prodor v Trnovski gozd iz Idrije. Do tu so svoj namen dosegli, saj so Nemci stisnili naše enote, oziroma 9. korpus na zelo majhen prostor. Prišli so odločilni trenutki in to je bilo 30. marca. Nemci so se pripravili na zadnji napad na štab 9. korpusa. Štab 9. korpusa pa je izdal povelje za prevoz. 31. divizija naj se s štiristo ranjenci prebija proti vzhodu v smeri Pivke, italijanska divizija Garibaldi na Banjsko planoto, trideseta divizija pa naj se premakne na Cerkljansko. Medtem ko sta se 31. in italijanska divizija dobro izmuznili skozi vrzel obroča, so 30. divizijo čakali še hudi boji. V Mrzli rupi so kolono te divizije opazili Nemci in jo pustili, da je napredovala po široki jasi. Gozd ob straneh je bil poln Nemcev. Bilo je to lepo pomladansko jutro ob 6. uri zjutraj. Kolona je, sluteč nevarnost obstala in tisti hip se je z več strani vsula nanjo prava toča izstrelkov. Nato so Nemci močno napadli, računali so, da bo partizanska kolona popolnoma razpadla in da jo bodo lahko obkolili. Toda nalezli so na popolnoma organiziran odpor. Začela se je neizprosna borba za položaje. Kljub izčrpanosti so partizani prehiteli Nemce in zavzeli boljše položaje na vzpetinah. Tam so se utrdili in treba je bilo vzdržati in se boriti do noči. Nemci so ves dan napadali brez uspeha. Ponoči se je divizija prebela iz nemškega obroča in se je premaknila v drugo smer, kot so pričakovali Nemci. Kmalu po tej končani hudi ofenzivi je 9. korpus sprejel zadnjo vojaško nalogo — treba je bilo osvoboditi Trst in Gorico. Za obe mesti so se bili hudi boji, toda zadnji v drugi svetovni vojni.

IVAN PINTAR

Micka Gumica

Zadnjič sem opazovala delavce (mislim tudi na uslužbence), kako izkoriščajo za nas, kot kolektiv, res zlata vredno uro. Pred šestimi sem stala v bližini vratarja in opazovala ljudi, kako prihajajo na delo. Nekaj je zelo pridnih ali pa so pridni zato, ker jih avtobus pripelje. Taki so za pohvaliti. Toda so še drugi. Nisem točno preštela, koliko je takih, ki so točno ob šestih zdrveli mimo vratarja, češ saj nismo zamudili. Ti se ne zavedajo, da so že precej zamudili, saj ni mogoče, da bi stroj stekel točno ob uri. Ura je bil šest in čez. Čakala sem, gledala in delala vejice. Precej sem jih morala narediti do pol sedmih. Verjetno pa jo je še kdo prav po tistem primahal pozneje. Četrta čez osem sem se pripravila na opazovanje. Bliža se čas prve malice. Uradno je malica ob pol devetih. Ali kaj: stara navada — železna srajca. Verjetno še ni zvonilo pol devetih, ko je že cela izmena pridno pospravljala svojo malico. Torej dober tek in kmalu na delo! Sem si mislila. O, kje pa, ura je odnehala od devete, precej jih je pa še sedelo in srebalo malinovec ali cevitan. Tudi naslednji so bili zgodnji. To se je ponavljalo do zadnje izmene. Bila je ura enajst, ko so nekateri še vedno sedeli, na žalost delavci strokovnih služb. Lepo, kaj?

Ura je dirjala hitreje kot na dirkah proti štirinajsti. Kmalu bo konec »siht«. In res je bilo videti prve, ki so za danes končali. Bili so pripravljani za domov, čeprav je manjkalo še deset minut. Bolj ko so se minute bližale k štirinajsti, več jih je bilo.

Vratar odpre vrata ob štirinajsti uri in tedaj: hura! vsi naenkrat ven! Kako bi bilo lepo, če bi tudi noter tako udarno prihajali. Marsikateremu bo mogoče to smešnica, toda... Če vsak pri sebi izračuna svoj delovni čas, bo marsikdo prišel do zaključka, da ne delamo niti polnih šest ur. Mar ni to žalostno? Mar tudi plačo dobivamo za šest ur? Verjetno ne. So delavci, ki malo bolj pritisnejo in delo je prav tako opravljeno. Ne sme pa biti samo to. Vsak naj si dobro zapomni: ura teče, nič ne reče — delajmo. Delajmo osem ur in to res delajmo, da ne bodo med delom stroji rjaveli, da se ne bo zdela škoda svinčnika. Le tako bomo uspešno zaključili dan, mesec in leto. Naš standard pa se bo dvignil na nivo, ki ga pričakujemo...